

Motion till riksdagen 2006/07:N327

av **Leif Pettersson och Lars U Granberg (s)**

Stimavgifter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att lagstiftningen gällande rättighetsersättningar bör ses över med målet att möjliggöra medling när parterna inte är överens om ersättningsnivåer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att verka för en harmonisering inom EU vad gäller Stimlagstiftning och Stimavgiftsnivåer.

Motivering

Kompositörer och textförfattare har i Stim organiserat sig för att tillvarata sina intressen på bästa sätt. Det är viktigt att detta sker så att upphovsmännen garanteras rimlig ersättning för sitt arbete.

Kulturpolitiskt var det inledningsvis mycket viktigt att staten också engagerade sig i detta arbete, både genom lagstiftning och genom deltagande i Stims styrelsearbete, detta för att säkerställa verksamheten.

Numer har Stimorganisationerna i de flesta länder vuxit sig mycket starka, så även i Sverige. Staten har av den anledningen för ett par år sedan lämnat Stims styrelse.

Ett problem som emellertid uppstår när Stimorganisationerna växer sig alltför starka är att avgifterna till Stim tenderar att öka alltför kraftfullt. I lagstiftningen finns inte några begränsningsregler eller någon förhandlingsordning som reglerar när tvister uppstår mellan parterna. Alltför höga Stimavgifter blir kontraproduktivt: Kompositörer/textförfattare tillerkänns en allt högre ersättningsnivå, men allt färre har utifrån avgiftsnivåerna ekonomiska möjligheter att genomföra kulturevenemang. Följden blir ett minskat kulturutbud och därmed också en, totalt sett, minskad Stimersättning till kompositörer/textförfattare.

Fel! Okänt namn på

Dagens lagstiftning gällande rättighetsfrågor bygger på ”svaga” rättighetsorganisationer (Stim). Detta gäller inte längre, utan det är tvärtom så att kulturarrangörerna blivit den svagare parten.

Staten måste av den anledningen se över lagstiftningen gällande rättighetsersättningar och i lagstiftningen införa regler som reglerar handläggningen när Stim och marknadens parter inte kan komma överens om avgifterna.

Nuläge gällande Stimavgiftsnivåer

Nuvarande lagstiftning stipulerar att marknadens parter framförhandlar de avgiftsnivåer som ska gälla vid musikanvändning. De parter som Stim förhandlat med under årens lopp är bl.a. ”Sveriges Hotell och Restauranger” (SHR) samt ”Riksorganisationen Folkets Hus och Parker” (FHP). Detta har under många år fungerat som regelrätta förhandlingar. Numer har dessa förhandlingar mer övergått till att bli överläggningar där Stim presenterar nya avgiftskonstruktioner och avgiftsnivåer.

Är parterna inte överens är enda möjligheten för ”marknaden” att gå till domstolsprövning. Då prövas om Stim följt gällande lagstiftning och inte avgiftsnivåerna. Stim följer i nuläget lagstiftningen, eftersom den endast stipulerar att samtal ska föras mellan parterna. För prövning av rimligheten i avgiftsnivåerna finns inga fastställda regler. En ordning med medlare i de fall parterna inte är överens om avgiftsnivåerna borde införas så att även rimligheten i föreslagna avgiftsnivåer och system kan prövas.

Några exempel på Stimavgiftsutveckling

År 2005 förändrade Stim egenhändigt avgiftsnivån för festival- och konsertarrangörer så att de större evenemangen fick kraftigt ökade avgifter. Vid konserter med exempelvis 20 000 besökare ökade avgiften direkt med 48 %. Till detta kommer att Stim under 2006 förbereder ett helt nytt avgiftsförslag för musikfestivaler, vilket kommer att öka avgiften med ytterligare 70 – 100 % för de större festivalerna. Som ett exempel kommer Hultsfredsfestivalen med 20 000 besökare per dag att få en avgiftsökning från en kvarts miljon kronor i början av 2000-talet till i storleksordningen en miljon kronor för år 2007.

Dansarrangörernas kostnad för avgifter när man anordnar offentlig dans har under en tjuugoårsperiod, 1974–1993, utvecklats från ett index på 100 till index 3 357 år 1993, en ökning med 3 257 enheter. Samtidigt ökade konsumentprisindex med mindre än 400 enheter. Från 1993 till början av 2000-talet har utvecklingen varit något mer stabil.

Stimavgifter ur ett EU-perspektiv

Stimavgifterna varierar kraftfullt mellan EU:s medlemsländer. Av historiska skäl har avgiftsnivåerna utvecklats olika, säkerligen på grund av att musikutbudet presenterats på olika sätt i olika länder. Sverige bör därför inom EU ta initiativ till att lagstiftningen samt avgiftsnivåerna harmonieras. Det är från konkurrenssynpunkt viktigt att avgifterna görs likvärdiga så att de olika avgiftsnivåerna och avgiftssystemen inte kan utnyttjas till förfång för både upphovsmän och arrangörer. Några frågeställningar som belyser problemet är:

- ? Skall en svensk konsertarrangör kunna köpa Stimrättigheten från Grekland, eftersom just konsertavgiften är lägre i Grekland?
- ? Vilket Stimavtal ska ett tv-bolag tillämpa, som sänder för svenska tittare, men från annat EU-land? Vems Stimavtal ska gälla, sändarlandets eller mottagarlandets?
- ? En tredje fråga är avgifter för den verksamhet som ideella organisationer bedriver. I Sverige finns ingen särbehandling, många andra länder har särbestämmelser. Vad ska egentligen gälla?

Stockholm den 30 oktober 2006

Leif Pettersson (s)

Lars U Granberg (s)